

Kristen stumfilm gör succé

Finns det tänkbara alternativ till pizza och Ivanhoe på nyårsdagen? I Rönö 1600-talskyrka på Vikbolandet utanför Norrköping tog vi chansen och prövade något helt annat: kristen stumfilm och nyårsgröt.

TEXT: MARTIN RIESSEN

IRönö kyrka finns en historisk välklingande orgel, byggd Gustaf och Frans Andersson år 1855. På nyårsdagen användes denna klenod inte endast till att ledsaga församlingssången. Den fick även fungera som biograforkester.

Under förra hösten högg min gode vän och kollega Roberth Zitman, kyrkoväktare i Rönö, genast tag i det löst framkastade förslaget om att visa stumfilmen *The life and passion of Christ* från 1900-talets början, och ackompanjera med levande musik från den historiska läktarorgeln.

Nyårsdagens överskrift är *I Jesu namn*, och vad passar då bättre än att visa en film som innehåller 29 korta tablåer med scener ur Jesu liv? Vi utarbetade ett förslag på en gudstjänstordning där filmen, med sina drygt 40 minuter, skulle utgöra predikamentet. Kyrkoherden godkände och sedan rullade förberedelsearbetena igång.

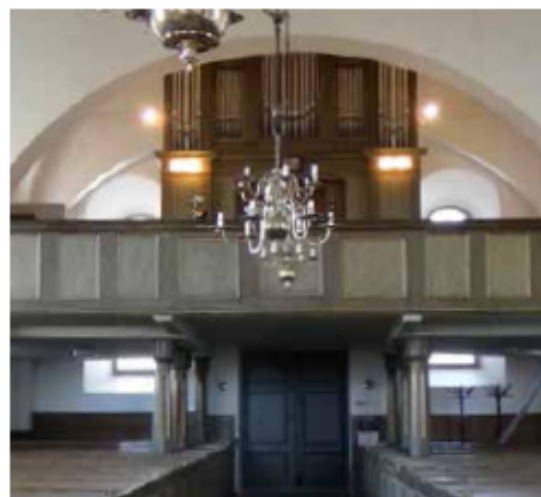
Till en början gjorde jag mig bekant med innehållet i boken *The Music of the Silent Movies* (Wise Publications, 2015). Här finns mycket repertoar och intressant information att ta till sig. På nätet (särskilt www.imslp.org) fanns det också användbart notmaterial att ladda ner gratis.

Stumfilmen "The life and passion of Christ" från 1900-talets början är en klassiker. Illustration: från filmkonvolutet

Hur visar man film inne i en kyrka utan att kyrkorummet profaneras?

Under nyårsdagen användes Gustaf och Frans Anderssons välklingande orgel från år 1855 som stumfilmsorgel. Foto: Martin Riessen

I denna genre möter titlar som *Pathetic andante*, *Hurry* och *A chinese tragedy*. Några av kompositionerna har instruktioner om hur man förlänger respektive förkortar ett stycke för att anpassa det till längden på scenen som visas. Ofta anges vad stycket ifråga avser att skildra: skogar, mörka vatten, romans, strid, flykt, gräl och mycket annat. Och så klarnar ganska snart insikten om hur litet steget är mellan biografkapellmästarens och den lutherske kyrkomusikerns arbetsuppgifter. Båda har ett manus att förhålla sig till och båda skall med noggrant framtagen musik underlätta för betraktaren att förstå det budskap som förmedlas.

Mycket tid går åt till att avpassa musikens längd till de olika scenerna; de levande bilderna och musiken ska stämma väl överens med varandra. Den fullbordade musikalska produkten blir en konstfull mixtur av fragment från specialkomponerade stycken och kända klassiska kompositioner och melodier, sammanfogat med improvisationer.

Förutom musiken så var det mycket annat praktiskt som måste ordnas. Hur visar man film inne i en kyrka utan att kyrkorummet profaneras och förvandlas till en biografalong? Roberth fixade

Kyrkoväktare Roberth Zitman ordnade med filmduk och annat praktiskt inför visningen. Foto: Martin Riessen

och trixade, och slutresultatet blev en filmduk som gick att se från samtliga sittplatser i kyrkan – samtidigt som kor och altare inte skymdes. På nyårsdagen klockan två på eftermiddagen, när klockorna ringde samman till gudstjänst, hade rekordmånga gudstjänstdeltagare bänkat sig i kyrkan. Jämfört med tidigare års statistik var det denna dag mångdubbelt antal besökare.

Jämfört med tidigare år hade denna dag mångdubbelt antal besökare.

Martin Riessen fick fördjupa sig i stumfilmsmusikens ädla konst inför filmvisningen. Foto: Marcus Andersson

Uppskattningen från de församlade lät inte heller vänta på sig. Vid nyårsgröten efteråt utdelades många komplimanger och ställdes nyfikna frågor till oss. Kyrkoherden höll tacktal. Senare, i församlingens protokoll, uttrycktes dessutom en önskan om att evenemanget borde göras om vid fler tillfällen, vilket naturligtvis är mycket roligt när man lagt ner så mycket arbete på ett projekt. ○